

NOT SO YELLOW

-GYMNÁZIUM JANA PALACHA-

Září - Listopad 2025

PŘEDVOLEBNÍ SPECIÁL APOLITICKÉHO ČASOPISU ANEB VOLBY 2025

Zdroj obrázku: Kreativní oddělení redakce

PŘEDSUDEK, ŽE POLITIKA JE ŠPÍNA, JE ABSURDNÍ. POLITIKA JE TAKOVÁ, JAKOU SI JI UDĚLÁME. ŘÍKÁ MINISTR VNITRA VÍT RAKUŠAN

ROZHOVOR MAGDALENY SNÍTILOVÉ A VIKTORIE VESELOVSKÉ

Je politika téma pro mladé, nebo je to téma, k jehož porozumění potřebujete zkušenosti jdoucí ruku v ruce s věkem?

Už ta otázka sama o sobě je složitá v tom, že obě části v sobě mají jistou pravdu. Politika určitě téma pro mladé je. Když se podíváte na politiky, kteří teď tu politiku dělají, tak vzhledem k našemu věku, já jsem pokročilá střední generace, tak to vytváříme samozřejmě pro vás. A to samo o sobě by měl být důvod pro mladé lidi, aby se o politiku zajímali. Aby vůbec věděli, o čem rozhodujeme, jaký svět vytváříme. Svět, který budete konzumovat vy, mladí. Ten tlak mladých na politiky, aby se zabývali jejich tématy, chuť mladých tu politiku spoluurčovat je skvělá a velice důležitá, ale není to jednoduché. Ty stranické struktury jsou konzervativní. Mladý člověk chce všechno měnit hned. Reálně ale trvá dlouho, než se člověk někam propracuje, než něco prosadí. Protože aby člověk ty věci ovlivnil, naučil se procesy, poznal instituce a chápal, že něco není tak úplně jednoduché.

Jak jste říkal, důležitá je angažovanost mladých v politice, že politika je prostředí, kde se tvoří svět, ve kterém budeme žít. Z vlastní zkušenosti se ale domnívám, že my mladí nemáme pocit, že naše prosby nebo potřeby jsou vyslyšeny. Politika na to aktivně nereaguje, a pokud ano, tak je to součástí účelového populismu nebo politické kampaně. Jak to řešit?

Lze to vyřešit pouze vlastní aktivitou. Aktivně se zapojit do dění ve sféře, která je vám blízká. Snažit se prosazovat vlastní zájmy a opravdu

si zvyknout na to, což mi jako mladému člověku taky velmi vadilo, že věci mají občas velmi zdoluhavé procesy. Ale k napravení těchto procesů je také potřeba více času, než bychom si někdy přáli. Plus od mladého člověka je potřeba vlastní úvaha. Co s tím můžu udělat já? Já můžu být aktivní na sociálních sítích, psát, pojmenovávat ty procesy? Anebo být opravdu důsledně aktivní, že za tím politikem dojdou. Každý máme svého poslance v regionu, ten má být ve své poslanecké kanceláři. Bavte se s ním, říkejte mu, že chcete odpovědi, důsledně je vyžadujte. Zajímejte se o to, zda ten člověk daný region někam posouvá, nebo ne. Důležitá je také aktivita v tom smyslu, že v rámci různých studentských spolků, ty politiky vystavujete debatám, zvete je, dáváte jim tu zpětnou vazbu, prostě je donutíte se s vámi tímhle způsobem bavit. Také si v politice vytipovat věkově blízké politiky. Protože takoví jsou, nejsou třeba ve věku 20, ale ve věku 30 už tady politiků pár je. Jenom tomu mládí je, a to je moc sympatické, vlastní to, že ty změny chce rychle a hned, no a my je můžeme opravdu akcelarovat jenom tím, že na ně budeme důsledně tlačit. Já si nemyslím, že všechny strany se dívají na mladé jen jako na někoho, kdo nemá mít žádné nároky nebo prosby. My, asi jako jediní, třeba prosazujeme, aby volby byly od 16 let (1) a máme to jako autentickou část programu. A mít v sobě ten reálný zájem o to, co si mladí myslí. To je přeci podstata. Snažit se ten zájem jakkoliv vzbudit. Být v kontaktu s mladými lidmi. Třeba si tady s váma sednout a věnovat čas rozhovoru a odpovědím na otázky. Neodmítat to. A potom v ideálním případě by to samozřejmě bylo i to rodinné prostředí. Je tady

ale bohužel předsudek, že politika je špína, politika je zlá věc, ale politika je taková, jakou si ji uděláme. To záleží na nás. To není nějaký abstrakt. Politika je něco velmi konkrétního a my ji něčím naplňujeme. A právě taková politika potom bude. A určitě vzdělání, vzdělávací systém, který nebazíruje jen na dovednostech, ale na jiných kompetencích, na akcentu na nějakou občanskou angažovanost, na aktivitu ve společnosti. A já se nechci koncentrovat jenom na politiku. To není jenom politika. Jakákoliv občanská angažovanost, charitativní, nezisková sféra, jakákoliv z ekologických organizací, to všechno ten svět spoluvytváří. A chtěl bych klást důraz na vzdělávací systém, aby vedl lidi nejen k nějakému memorování, ale k aktivnímu občanství.

Vy jste zmínil přibližování politiky mladým skrze sociální sítě, konkrétně jste zmiňoval podcasty, formu, která je nám, mladým, blíží. Máte pocit, že se dá v dnešní době udělat dobrá a efektivní kampaň bez sociálních sítí?

Ne, myslím si, že to není možné. Každá politická kampaň už online část mít musí. Nejen kvůli dosahu, ale kvůli tomu, že svět se díky nim posunul. Sociální sítě jsou součástí nejen mladších generací, ale i té střední. A jejich působení se dále rozšiřuje. Teď je svět kocetrován na to, že sbíráme rychle informace z onlineového prostoru. Málokdo z nás už má čas na to, aby si přečetl noviny s kávou a dýmkou, to už v podstatě nejde. Chrlí se na nás informace a tomu se musí přizpůsobovat i komunikace politických stran.

Jako politik potřebujete tak 10-20 vět na vysvětlení problému. Potom ale naši analytici sociálních sítí zjišťují, že video dlouhé minutu a půl, drtivá většina lidí sleduje 10-15 sekund. Takhle se teď konzumují informace. To je potom obrovsky těžká výzva. Proto říkám, že ta politika musí být kombinovaná. Musí to být ta online zpráva, zhuštěná, zredukovaná a vždycky vlastně trochu zploštělá, a potom tu musí být snaha i o to, za těmi lidmi opravdu jezdit a pokoušet se udržovat nějaký osobní kontakt.

Když ještě zůstanu u těch sociálních sítí. Nemáte pocit, že pak ta politika v očích lidí ztrácí na serióznosti? Jaký je váš názor?

To je zajímavá otázka, ale předchází ji jiná otázka. Je ta politika brána jako seriózní vůbec někým? Jaká je poptávka? Proto já se vracím k tomu, co říkám. Ta poptávka musí být kompletní. My musíme umět dát 120 stránkový volební program těm, kteří se s námi opravdu chtějí bavit. Kterí opravdu ty volební programy chtějí a které to zajímá do detailů. Kterí chtějí slyšet podrobná řešení. A i pro ně musíme tu platformu mít. Pokud bychom se omezili jenom na online výkřiky a redukování myšlenek do deseti sekund, tak ano, potom ztrácí důstojnost, potom ztrácí hlavní podstatu. Protože politika přináší řešení a ty většinou v deseti sekundách nejsme schopni dát a vysvětlit. A pokud někdo dělá tu

politiku jenom tímto způsobem a není za tím ta práce odborných týmů a snaha vysvětlovat, přinášet nějaké konkrétní řešení, strategie, vize, tak potom ano, potom se z politiky může stát show. Ale neumím si představit, jak se vyhnout tomu, aby jakákoliv seriózní politická síla dávala zkratky a vzkazy na sociální sítě. Prostě bez sociální sítě to v současné době vůbec nejde.

Jak jste říkal, politika a sociální sítě v této době jdou ruku v ruce a jsou s marketingem neoddělitelné. Jaké jsou problémy, které vychází právě z digitalizace politiky?

Problém je určitě nezajím o skutečnou názorovou konfrontaci, zájem spíš o show, o zkratky, o rychlá sdělení. A to je z mého pohledu největší riziko. A dalším rizikem je, že sociální sítě, všechny algoritmy v nich, nás, ať jsme si toho vědomi, nebo ne, uzavírají do bubliny. Uzavírají nás do názorových celků, které jsou těžko proniknutelné. Takže my máme představu o vlastní pravdě, ve které se díky těm algoritmům a díky tomu, na co se díváme a co nám je nabízeno za obsah, utvrzujeme. A o to hůře se potom proniká jinam. Potom je o to víc rozdělená společnost. Také je s tím spojená brutalita útoků, kterým na sociálních sítích politici čelí. Žažívá to mnoho politiků, včetně mě. Útoky se nevyhýbají rodině, dětem a podobně, to je prostě něco, co politiku z toho střetu názorů, nějakých vizí, přesunulo do

temného světa. Není úplně jednoduché se v tom pohybovat. Na druhou stranu, abych nebyl jenom pesimista, sociální sítě dokážou oslovit mladé lidi poměrně rychle. Dokážou je do toho vtáhnout, dokážou je dostat do interakce, dokážou vyvolat vlastně zájem o něco, u čehož už by to konzervativní metody, například letáčky ve schránkách, u mladých lidí nedokázaly. Takže je to nový svět, politika je tím formována. Já, jako politik, který chce dělat politiku, říkám: Ano, vyvíjejme je, komunikujme, ale neustupujeme od toho, že za tím musí být program, vize, strategie. Někde za tím musí být myšlenky, nesmí být jenom show.

Pořád se točíme kolem těch mladých lidí a jejich angažmá v politice. My nemáme v Česku žádné vzdělání pro lidi, kteří by se chtěli do politiky aktivně zapojovat. Co mají studovat ti, kteří se v politice vidí již od útlého věku?

No, co jít studovat, to je zajímavá věc. Ale já si nemyslím, že když chce člověk dělat politiku, musí to být bezpořádně ovlivněno tím, co chce studovat. Samozřejmě, pokud to někoho baví jako disciplína, může studovat politologii, může studovat i práva, které míří určitě v mnoha ohledech k politice taky. Ale může jít studovat prakticky cokoli. Ale pokud člověk má opravdu vizi, chce dělat politiku, tak nějaké vzdělání právního, politologického směru je asi ideální. Ale já sám jsem studoval historii a to je pro chápání kontextu taky dobrá škola.

Zmiňoval jste, že mladí musí do politiky od spoda a nemířit rovnou na vrchol. Také jste zmiňoval sociální bubliny a odnože politických stran pro mladé. Jak vnímáte koncept mladých politických odnoží? Ať už je to mladý STAN, mladé Piráctvo, mladé ANO atd. Může to pomoci budovat politickou kariéru, pracovat na sobě od útlého věku? A nebo je to opět, jak jste zmiňoval předtím, nějaká sociální bublina, která vám pak neumožňuje racionálně měnit své názory?

Máte chytré a zajímavé otázky. Myslím si, že v průběhu života lze změnit názor. Že názorový vývoj je celoživotní a není spojen jenom s politikou. Například já sám, jako předseda STANu, když si přečtu náš volební program, nesouhlasím se 100 % věcí, které tam máme. Protože to vytvářely tisíce lidí. Kdybych si dělal volební kalkulačku, tak se shodnu s naší stranou v 95 %. Zde máme 5% rozdíl, který musím přijmout. A to je u mladých těžší než u mě, to nikdy nebude 100 % podle mých představ. Je to kompromis. To je ta demokracie v nás, že jsme schopni kompromisu. Pokud budeme mládežnické organizace vnímat jako exkluzivní klub a ten člověk tam s tím vstupuje, tak ano, je to bublina. Tím my vyvoláváme, byť jsme mladí, stejné názorové střety jako naši seniorní členi. Ale pokud tam vstupují s ambicí toho, že politika mě zajímá a chci se něčeho účastnit, chci se podílet na kampani, chci spoluvytvářet program, chci o tom diskutovat, věřím, že se o nepropustnou bublinu nejedná. Protože vždycky, když člověk kamkoli vstoupí, narazí na lidi, kteří mu nebudou úplně sympatičtí, ať jsou jakéhokoli věku. Narazí na, z pohledu mladého člověka, nepružnost těch struktur. Změnit to jde mnohem pomaleji. A vždycky člověk musí dělat rozhodnutí podle toho, a to jsem doporučoval i svým studentům a doporučuji svým dětem, co očekává za výsledky.

Vy jste říkal, že chcete diskutovat a to jste také nabídl občanům České republiky v Debatách bez cenzury. Což byla vaše akce, v rámci které jste objížděl různá místa v republice a vyzíval občany k debatě. Proč název Debaty bez cenzury?

Je v České republice cenzura?

Provokativně jsme zvolili tento název. A máte úplnou pravdu, že jsem přemýšlel o tom, jestli je to vhodné nebo ne. Nejruznější části naší společnosti, které nebudu nálepkovat, mě označovala za vrchního zemského cenzora. To je úplný

protiklad toho, co já celý svůj život reprezentuju. Já chci svobodu a nechci, aby ji někdo bral mně. Tak jsme schválně řekli, že tady žádná cenzura není.

Je to bez cenzury a pojd'te se zeptat na cokoliv. A mám jednu vtipnou historiku. Zpětně jsem sledoval video ze setkání party lidí, co popírá, že existuje Česká republika a pořád žije v Československu. Ti se dokonce na jedné z mých Debat bez cenzury mezi sebou pohádali o mikrofon. A věta "Dokonce i Rakušan mi dal mikrofon", kterou oni tam pronesli, to byla pro mě velká pocta. Dokázalo to, že mikrofon jsme opravdu dali každému.

No dobře, ale proč ten název?

A ten název tedy proto, abyste dokázali lidem, kteří by běžně nebyli vyslechnuti "tak vysoko", že vy je vyslechnete.

Určitě, pohybujeme se v poli politiky, kde děláte akci, která má zaujmout. Kdy chcete, aby byla viditelná a musí provokovat. Jistá provokace je normální součástí PR metod. Měla provokovat, ale nebylo to samoučelné, kdyby o mně nikdo nepsal jako o vrchním zemském cenzorovi a podobně, tak to tam nedávám. To byla už reakce na něco, co v tom prostoru bylo a podle mě se to povedlo až neuvěřitelným způsobem. Někomu tato akce připadala absurdní, ale z mého pohledu je normální, že politik mluví s občany napřímo.

Vy jste tady mluvil o velkém přesunu politiky. Myslíte, že má ještě cenu rozdělovat politiku na pravici a levici, nebo už je to nedostatečné?

Já jsem tu politologii chvilku i učil a vím, že vždycky je nutné věci do nějakých schémat dát. Znamená to zjednodušení a rozdělení. Nikdy nepokrývala přesně to, co se děje. A pokud se podíváme na ty extrémy, tak vidíme, že to není takhle (4), ale spojuje se nám to. Spojuje se nám krajní levice, krajní pravice. Ten nacionalistický prvek je

akcentován u obou stran. například se můžeme podívat do historie a i na název těch strašných stran, které přinesly tragédie a mrtvé. V Německu NSDAP (5), tak ten nacionální socialismus tam taky je a to se jedná o krajní pravici.

Tak to bylo nějakým způsobem součástí kampaně.

Určitě, protože chtěli dostat hlasy socialistů a komunistů a chtěli ukázat, že mají i sociální program. Ale že tady je rozdělení, které ukazuje na autoritářský, liberální, nějaký konzervativní postup, to je podle mě přesnější než jednoduché vymezení levice, pravice. Ale strany vždycky pro nějakou strukturálnost a pochopitelnost té scény, budeme zařazovat. Je to nedostatečné, není to přesně vystihující.

Takže bychom to měli více vnímat jako spektrum?

Ano, já bych to vnímal spíš jako spektrum, kde bych se podíval na různé ty osy, kde se kdo pohybuje. A je to podle mě mnohem víc vypovídající.

A ještě bych Vám chtěla přečíst citát od Winstona Churchilla, který zní: "Kdo se nepoučí z historie, je odsouzený opakovat." Souhlasíte jakožto bývalý učitel dějepisu s tímhle chápáním historie, opakuje se historie?

Opakují se vzorce chování, protože lidstvo je stejné. Ta evoluce, pokud v ní věříme, je strašně pomalý proces. Lidstvo, které se rozhoduje, válčí, dělá politiku, je furt stejné. Opakují se vzorce chování, jenom se obávám, že ta poučitelnost není úplně jednoduchá. Znalost historie určitě pomůže, sice to neznamená, že bychom se vždy poučili, ale jsme schopni si ty věci poskládat. Že bych ale viděl nějaké velké poučení z historie, to spíš ne. Já mám jednu velkou zkušenost, že nejvíc pomůže autentické setkání s pamětníkem. Já jsem jako učitel dějepisu v roce 2001 měl na gymnáziu lidi, co přežili holokaust. A když vám vypráví o tom, co cítili za západ v tom koncentračním táboře, jak smrdí spálená těla, tak v tom sále by se nenašel nikdo, kdo by popíral holokaust. Já mám teď strach z toho, že už mizí pamětníci druhé světové války, té největší tragédie, a s tím ten autentický prožitek toho, co to válka je.

Pokud máme pocit, že se nám teď žije špatně, že ten svět stojí za nic, porovnejme to se vzpomínkou lidí, kteří zažili mnohem horší svět a opravdu vědí, co je to bída, nouze a šílenost té války. Jde o pamatování si historie. A třeba teďka v Německu, vzhledem k výzkumu, rapidním způsobem roste extrémní pravice. U zejména mladých lidí, což je, podle mě, dost děsivý fakt.

Hodně ukázaly právě volby posledně v Německu. (6) Co s tím? Je tam cesta rozhovorů s pamětníky?

Pamětníci ale už pomalu nejsou. A vždycky v takové chvíli začínají extrémní nálady narůstat. Já jsem se na německé volby, jako vystudovaný germanista, díval pozorně. A to i na tabulky, které z nich vyplývají. A vyrostly tam oba extrémy. U mladých lidí v Německu vyhrává strana die Linke. Což jsou bývalí komunisté, kteří se transformovali na postkomunisty. Chápu, že teďka mají sexy vůdkyni, která mimochodem umí akcentovat témata. Umí akcentovat bydlení. Umí akcentovat nedostatek vzdělávání. A to musím zatleskat. Uměla vyzdvihnout témata, která mladým lidem vadí. A potom na druhém místě byla AfD. A tradiční strany, a to je velké poučení pro nás, pro všechny, tradiční strany nedokázaly ty mladé oslovit. Tradiční strany, které tu demokracii v Německu vybudovali. A to silnou demokracii – málokterý stát byl tak demokratický, jako Německo. To, co řekl Adenauer (7) – Jedinou možností, jak zachovat svobodu, je připoutat Německo řetězy ke svobodnému světu. Německo, třeba i na rozdíl od Rakouska, prošlo důkladnou denacifikací. Německo si prošlo vnitřní sebereflexí. Když si čtete německou literaturu 50. let, tak se věnuje jenom svému vlastnímu hříchu. A přesto

všechno ta historie běží, pamětníci jsou pryč, ta doba je daleko a ta situace se nějakým způsobem posouvá. Tady pomůže důsledně kvalitní vzdělávací systém, a hlavně neuzavírání se do názorových bublin. Například mně nebylo příjemné si dvě hodiny nechat nadávat do debilů v Karvině. Fakt ne. Neměl jsem z toho žádný zvrhlý požitek, ale musel jsem opustit svou bublinu. Bylo mi to nepříjemné, měl jsem z těch lidí strach. Normální lidský strach. Když tam po vás házejí, křičí a chlap má ve dveřích vidle, je to strašně nepříjemné. A potom ti samí lidé přijdou po debatě, když už se to nestreamuje, jdou na panáka a říkají, že mám odvalu, že jsem sem přijel. Že se s nimi konečně někdo baví. Což bylo úmyslně vytipované. My jsme vybrali devět měst, kde jsme měli nejhorší výsledek v republice. Kde nás nikdo nemá rád, kde nás vůbec nikdo nemůže vidět ani slyšet. A nešel jsem do kavárny tady, nešel jsem do politologického klubu, kde by to bylo taky kritické, ale milé. Tady to nebylo milé. A tohle politika prostě dělat musí. Metoda politiky, která jde do nepřátelského prostředí úmyslně a nabourává bubliny má smysl. Já vám tady nedám zázračný návod, jak se těmto bublinám rovnou vyhnout, ale určitě pomůže vzdělání, pomůže znalost historie. Pomůže, že člověk čte. Pomůže to, že se ptáme našich dědečků a babiček. Pomůže mezigenerační dialog. Takže se vzdělávat, projevit zájem, ale i neodmítat politiku jako nějakou špínu. I když mnohokrát špinavá je.

Mluvil jste o mezigeneračních dialogích, o důvěře. Bitcoinová kauza (8), je jedna z kauz, která bezpochyby extrémně podkope důvěru mladých lidí, obecně společnosti, k politice. Dá se zabránit tomu, aby se takové věci děly? Tomu, aby lidi důvěru k politice ztratili úplně?

Ta kauza mě hrozně štve, hrozně mě to mrzí. A samozřejmě to vyžadujeme pak nějaké konkrétní politické rozhodnutí. Máme být v takové vládě, nebo ne? Za chvíli tady budeme mít poslanecký klub a budeme se o tom hádat, bavit, diskutovat. Každý na to má nějaký názor. Co má být naše pozice? Máme teď po třech a půl letech dělat, že jsme v té vládě nebyli? Můj postoj je chtít důsledné odpovědi. Jenomže, co jsou důsledné odpovědi? Co jsou odpovědi, když už vám nikdo z těch akterů odpovědi nedá? Ale já chápu, co říkáte. No, nedá se těmto věcem vyhnout. Můžeme se jen pokusit se nenamáčet do takových průserů. Každá rada drahá. Samozřejmě, že to podkopává důvěru.

Chápu, vy říkáte, že vaším cílem jsou opravdové odpovědi. Ale přeci jen se blíží volby. Jak moc se bojíte toho, že vaše pozice a vyjádření ohledně této kauzy poznamená výsledky voleb?

Všichni mají strach. A ještě v případě STANu, tohle není naše kauza, ale teď se v tom všichni nacházíme a není mnoho řešení. Musíme se chovat důsledně, chtít odpovědi, dotáhnout to nějakým způsobem do konce. Každopádně, ta obava je velká a ta řešitelnost situace malá. Ta kauza má vlastní dynamiku, těžko ovlivnitelnou nějakými kampaňovými prvky. V téhle chvíli je veškerá kampaňová koncepce zabrzdnutá. Též musíme nasávat postupy, názory svých lidí, pokusit se to formulovat do nějakého stanoviska. Z toho stanoviska musí vyplývat nějaký itinerář kroků. Politických kroků vůči našim koaličním partnerům, komunikačních kroků vůči veřejnosti, ať jsme v té chvíli srozumitelní. Také PRových kroků, což znamená: co se dá na kampani zachránit a jakým způsobem to tu kampani může změnit. Strašně mě to štve. Protože jakékoliv podkopávání důvěry v instituce je strašně špatně. Instituce jsou to, co finálně drží tu demokracii naživu, když je ohrožovaná nejružnějšími politiky. Jsou to instituce. Chraňme instituce. Ale to, že to člověka štve, neznámá, že má být paralyzovaný. Od toho tady nejsem. Já jsem tady o toho, abych tu situaci emočně prožil, ale potom jí taky nějak racionálně řešil.

Poznámky autorů:

1-Pozn. autorů: v ČR volby od 16 prosazují také piráti, zelení a mládežnické organizace.

2-Pozn. autorů: Registrované partnerství je v ČR od roku 2006.

3-Pozn. autorů: V 1. čtení v červnu 2023 celý STAN hlasoval pro uzákonění manželství pro všechny. Ve třetím čtení většina STANu podpořila kompromis, který zavedl partnerství s přisvojením místo plného manželství pro všechny. Také vzešel řádný návrh Josefa Bernarda, který obsahoval plné manželství a adopci. I přes podporu STANu návrh neprošel.

4-Pozn. autorů: Pan ministr máchá rukama

5-Pozn. autorů: NSDAP, Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei takelnd označována jako nacistická strana je stranou, které od roku 1921 do roku 1945 předsedal Adolf Hitler

6-Pozn. autorů: Vítězem parlamentních voleb v únoru 2025 se stal Friedrich Merz z konzervativní unie CDU/CSU, která získala 28,6 procenta.

Na druhém místě skočila strana AfD, kterou civilní kontrarozvědka BfV podezřívá z pravického extremismu.

7-Pozn. autorů: Konrad Hermann Joseph Adenauer byl německý konzervativní politik, státník, první poválečný kancléř Německa

8-Pozn. autorů: Bitcoinová kauza je označení aféry týkající se daru v hodnotě jedné miliardy korun v Bitcoinu, který v březnu 2025 přijalo ministerstvo spravedlnosti pod vedením ministra Pavla Blažka od odsouzeného překupníka drog Tomáše Jílkovského

ROZHOVOR SE “ŠŤASTNÝM” NOVINÁŘEM JINDŘICHEM ŠÍDLEM

Vy jste český novinář, redaktor, autor knihy (Všechno si to pamatuju, 2024), politický komentátor, moderátor a tvůrce satirického pořadu Šťastné pondělí v jedné osobě, který si to všechno pamatuje. Máte k tomu ještě něco, co chcete, aby o Vás lidi věděli?

Nevím. Jsem otec, manžel, milovník fotbalu a britské kytarové hudby.

Kdy jste začal vnímat politiku okolo sebe?

U mě je to stejné jako u dalších lidí mé generace. Hodně nás ovlivnilo to, v čem jsme vyrůstali. V našem věku jsme ještě zažili komunismus, události pozdní normalizace 80. let. Najednou jsme viděli, že to, co slyšíme z oficiálních (státních) médií a to, co slyšíme doma, se naprosto zásadně liší. A pak přišel 17. listopad, kdy mě bylo 17, byl jsem ve třetím ročníku na gymnázium a nějak jsem se dostal do čela stávkového výboru a v tu chvíli jsem do toho vletěl a už mě to neopustilo. A já jsem už na konci 80. let uvažoval o tom, že bych chtěl dát žurnalistiku. A moje máma mi to tehdy, myslím, velmi rozumně rozmlouvala, jak chci dělat žurnalistiku v nesvobodné zemi. Tak jsem se rozhodl, že bych chtěl alespoň psát o hudbě. No ale vzhledem k 17. listopadu a změně tehdejších poměrů jsem vlastně pak v roce 91., kdy jsem maturoval, se mohl přihlásit na fakultu sociálních věd, na žurnalistiku. A vzhledem tomu, že byly 90. léta, kdy nic nebylo nemožné, tak jsem pak vlastně skončil v médiích.

Z hudby na politiku. Kdy se to změnilo?

Potom listopadu, protože to byla doba plná politiky, plná velkých rozhodnutí, velkých kroků, velkých událostí. Takže já jsem pak v roce 1992 začal pracovat jako student v Českém Deníku. Myslím, že se mě tehdy ani neptali na to, jestli bych chtěl něco jiného. Takže jsem s tím už tehdy začal, nebo jsem o tom začal psát. Chodil jsem na tiskovky, chodil jsem do federálního parlamentu. A popisoval jsem rozdělení Československa, které vypuklo strašným fofrem po volbách roku 1992. A vlastně jsem vzápětí šel do Respektu. Což dodnes nechápu, že mě vybrali, ale vybrali.

Jakým způsobem by se měla politika vyučovat na školách? Tedy jestli by se vůbec měla vyučovat.

Je to těžké, ale myslím si, že už od základní, nebo střední školy. Je dobré dětem vysvětlovat od nízkého věku přiměřeně. Vysvětlovat jim základní věci: že si vládneme sami, že tady máme svobodné volby, že si sami vybíráme, že tady je svoboda, demokracie- co to znamená a proč je to důležitá. Učitelé a škola samozřejmě nemůžou a nesmí děti vést k nějakému jednomu politickému názoru. Plus, si myslím, že se k tomu vlastně má ta škola a její žáci dostat i přes historii. Která nás všechny ovlivňuje, protože z nich všichni vycházíme: my, veřejný život i politika. Konec konců politice se nikde nevyhnete, protože právě politické rozhodnutí jsou to, co ovlivňuje, jak se v naší zemi žije a co se s ní stane.

Jakými prostředky můžeme docílit toho, aby byly školy apolitické? A měl by to být náš cíl?

To je složitá věc, protože školy mají být apolitické v tom smyslu, že nemají být ideologické. Mají učit děti, aby rozuměly demokracii, pochopily, v čem demokracie spočívá, ale zároveň nemůžou a nesmějí těm dětem říkat, jakou stranu, jaký názor si jednou demokraticky vyberou. Politika ovlivňuje úplně všechno v naší zemi. Protože to je rozhodování o tom, jak v té zemi budeme žít a podle jakých pravidel. Apolitičnost školy se mi zdá být nedosažitelný cíl. Já chci, aby škola děti připravovala na život jako odpovědného občana v demokracii. Nemá jim vnucovat jeden (jakýkoliv) názor, ani ten, který je sympatický mně a to je všechno, co po škole žádám. A není toho málo a je to docela složitý cíl, ale takhle bych to nějak viděl. Říkejte dětem o demokracii, uče je demokracii, co je na ní hezké a důležité a nechte je, aby časem přišly na to, koho v té demokracii chtějí podporovat. Ale musí dobře vědět, nebo měly by ze školy vědět, co vlastně všechno můžou, jaká jsou jejich práva, jakou mají šanci ovlivnit svět a život kolem sebe. Od obce až po stát.

Říkal jste, že politická nauka by měla začít od základní školy. Mělo by se začít na prvním stupni nebo až na druhém?

Já nevím. Já vlastně nevím, jestli je potřeba tomu říkat politika. Jestli to prostě není přirozená součást vzdělání, humanitní věda, občanského vzdělávání. Jak se děti učí přecházet ulici, tak se jim časem má říct, jak jsem říkal, co znamená, že žijeme v demokratické zemi. Ale na druhou stranu, když byl ten případ té paní učitelky, která byla vyhozena ze školy za ruskou propagandu... To je pro mě něco neuvěřitelného. Můžeme si přát, aby škola učila děti k tomu, aby se zajímaly o věci, ale nemůžeme jim ve škole lhát pod záminkou toho, že paní učitelka má tenhle názor. Naopak já v takových chvíli chci, aby škola jasně řekla: děti, tohle se děje, tohle je strana, která útočí a tohle je strana napadená.

A tahle země a její lidi stojí z velké části, a já jsem za to moc rád, na straně Ukrajiny, protože je v tom konfliktu slabší a je ta napadená. Já si nemyslím, že by měla jít paní učitelka do vězení. Ale to, že jí vyhodili ze školy, je úplně pochopitelné a správné a já, kdybych byl rodič, tak to žádám jako první věc. Když mluvíme o politické škole, tak si nepřeu, aby tam pedagogové vykládali takové blbosti. Mimochodem, ona to asi není náhoda, že paní učitelka pak skončila na kandidátce, hnutí Stačilo.

Je nějaký způsob abychom se jako my, mladí, začali zajímat o politiku a zároveň se z toho tzv. úplně nezbláznit?

Nemám. Já nejsem dobrým respondent na tuto otázku, protože já tím žiju od rána do večera. Navíc moje žena byla donedávna ještě novinářka, takže my se o politice bavíme pořád. Já se z toho nezblázním jenom proto, protože jsem za ty roky, které to dělám, což je třicet let, zažil spoustu voleb, změn vlád a věřím v to, že demokracie, kterou tady máme, je docela

pevná a funkční. Mimochodem dneska jsem viděl, že patříme mezi jenom 25 zemí světa, kde lze mluvit o full democracy, o plné demokracii se vším všudy. A tak, jak vás to může rozčilovat a zlobit, tak někdo může mít zase radost, jako měla třeba spousta lidí po minulé prezidentské volbě. Je taky dobré vědět, že to je všechno dočasné. Že se to může všechno měnit a to je to nejlepší na demokracii. A to, co chci, aby škola dětem říkala, je, kromě toho, že můžeme mít každý svůj názor a můžeme ho říkat, je to, že se tady střídají vlády bez toho, aniž by se střílelo na ulicích. Že se moc předává mírumilovně, což zní banálně, ale ono tomu tak ve spoustě zemí světa není. Když se ještě vrátím k otázce, já jsem již starší člověk, tak mám i jiné starosti, takže to neprožívám úplně dramaticky. Ale strašně mě to zajímá a baví, to je pravda.

Lze jako politik/ politička, efektivně využívat sociální síť bez toho, aby si politici podrývali svoji důstojnost?

No a podrývají si jí? Já vím, co myslíte, ale já myslím, že oni spíš počítají s tím, že zaujmou. Já jsem se o tomhle přesně, to co říkáte, bavil ze strážky z Ano a ptal jsem se jich, jestli není důstojné, že při vší účtě, šedesátiletá dáma, čímž myslím Alenu Šillerovou, poskakuje na TikToku a oni říkají, že by jí k tomu nenutili, ale z jejich pohledu, vědí, že je dobře, že to dělá, protože, možná, že se jí spousta, a to byste musela říct vy, mladých lidí směje, ale pak bude při volbách jako jediná, nebo první na koho si vzpomenete. Takže politici už se naučili, že musí využívat sociální média a že bez sociálních médií jsou v podstatě vyřízení. Umožňuje jim to také, že nás, novináře protivné, už moc nepotřebují, protože oni to, co chtějí, tak svému publiku řeknou hlavně přes sociální síť. Pak se samozřejmě může stát, že se někdy ztrapníte, ale ty náklady a výnosy, jak se tak hezky říká, jsou pro ně pořád

takové, že se jim to prostě vyplatí. Já bych na sociálních sítích spoustu věcí dělat nemohl, a připadá mi, že někdy politici, dělají i věci, které prostě dělat nemají. Já chápu, že například ODS nutila Petra Fialu, aby šel na TikTok, ale proč? Má Petr Fiala nějaké voliče, které zajímá, nebo které přesvědčí na TikToku? Možná si spočítali, že to bude fungovat. Ale na mě to působí neupřímně a vždycky, když na vás začne politik působit neupřímně a vykalkulovaně, tak to nejde. A na vás to může působit nějak a na vaše kamarády nebo vrstevníky to zase může působit opačným dojmem. Ale vidíte, že si to pamatujete.

Jak se na sociálních sítích prezentujete vy a co tím chcete sdělit?

X je hodně pracovní. Instagram to je takové předstírání, jak máme bezvadný život, když tam dáváme fotky s jídlem, případně s rodinou. Facebook je tak jako něco mezi. Já jsem nedávno přišel o svůj X účet, kde jsem měl 350 tisíc sledujících. Používám to různě. Občas tam třeba i zkouším nějaký vtipy nebo argumenty na publikum. Někdy tam prostě jenom chci reagovat. Snažím se tam být méně a méně. Snažím se, a to jsem se myslím už trochu naučil, to musím zaklepat, mň na první dobrou reagovat. Zavedl jsem si takové pravidlo 5 minut. Když člověk chce zareagovat na něco na sociální síti, tak si má rád 5 minut „voraz“ a pak se k tomu vrátit, jestli to za to opravdu stojí. Protože většinou během těch pěti minut začne dělat něco jiného a zapomenete na to, což znamená, že to nebylo tak důležité. A mně se tím velmi významně zkrátila částka času strávených na sociálních sítích. Já si myslím, že lidstvo si ze sociálních sítí teď všechno dobré vzalo. A tím, že lidi čím dál víc komunikují jen přes sociální síť je to pekelný. A často se atmosféra zahušťuje mnohem rychleji a z malichernějších důvodů. Je to zbytečný. Sociální síť jsou fajn, dokážou pomoci, ale v současné době to riziko, které z nich vychází jako například: úplný rozklad společnosti, je až příliš velký. A každý z nás je zodpovědný za to, jak se na těch sítích chová. Včetně mě, což já vám teď také moudře řeknu, a za hodinu pojedou domů a budu si pouštět Nika Kejva a ještě se s někým na sítích pohádám.

Potkal jste se jako novinář s nějakými výhružkami nebo s někým kdo vzal nějakou hádku na sociálních sítích víc osobněji?

Mně už vyhrožovali smrtí na sociálních sítích. Psali mi přímo na Instagramu do zpráv. Jeden ten případ, už je ukončený, ten člověk má podmíněně zastavené stíhání, protože se nechal chytit, za všechno se strašně omlouval a tvrdil, že to tak nemyslel, to že mi ustřelí hlavu. A toho druhého, který sliboval totéž, tak toho pořád hledají. Já na spoustu věcí nereaguju, nechávám to být. Kromě jednoho pitomce z Brna, který mi píše a neustále se „prsí“ tím jak mi ublíží. A já mu občas odpovídám. Ale to se neodehrává před ostatními lidmi, je to jenom v soukromých zprávách. Ale já většinu věcí nechávám být a nemají pro mě smysl, ani časově. Ale když mi někdo vyhrožuje, tak mi to přijde přece jenom trošičku přes míru. A navíc vím, že se to děje i mým

kolegům a hlavně kolegyním. A myslím tím, že lidi, kteří tohle dělají mým kolegyním, tak jim píšou, že si počkají na jejich děti a tak. A myslím si, že lidi, kteří tohle dělají, tak mají být potrestáni. Jinak když mi někdo nadává, že jsem idiot a podobnými výrazy, jsou ještě horší výrazy, které tady nebudu citovat, tak to já nechávám. To mi za to nestojí. Na to je život příliš krátký a příliš pěkný a je v něm spousta důležitějších věcí.

Kazí politika charakter člověka?

Nemusí. Já si myslím, že politika není svinstvo. Známe řadu lidí v politice, kteří udělali v politice spoustu dobré práce, kteří ne vždycky vyhrávali a uchovali svůj charakter. Člověk je tam nepochybně vystaven velkému pokušení, ať už korupčního rázu, ale také si člověk o sobě může začít dost myslet, protože ve chvíli, kdy jste politik, který má moc, tak vás najednou

všichni obdivují a chtějí s vámi být kamarádi. Není to lehké ustát, ale znám spoustu lidí z nejrůznějších stran, kteří to dokázali, a já jsem za to rád.

Jak jste začal, protože vy jste tvůrce satirického podcastu Šťastné pondělí, jak to všechno začalo?

On to není jen podcast, to je video a podcast a začalo to tím videem v roce 2016, kdy já jsem přišel do Seznam zpráv, když se rozjížděli a každý z nás měl vymyslet nějaké nové formáty. Já jsem vymyslel tento, který byl částečně inspirovaný tím, že jsem po Hospodářských novinách psal satirické články a dělal něco malinko podobného, i když ne tolik, v roce 2011 v České televizi. A ono se to uchytilo a drží se to pořád. Pak se na to začalo všechno nabalovat, přicházeli další lidé, měnil se tým a časem jsme z toho vytvořili takovou, jako my tomu říkáme, „šťastnou franšizu“, která obsahuje video, podcast, newsletter, sobotní text a nevím, co ještě vymyslíme, možná muzikál. Ale takhle to začalo.

Alexandra Breidlová

JAK PÁD BETONOVÉ STŘECHY SPUSTIL REVOLUCI V SRBSKU

Nový Sad, 1. listopadu 2024

Na nádraží v Novém Sadu se v podvečer zřítilo 48 metrů dlouhé betonové zastřešení. Tragédie si vyžádala 16 obětí a desítky zraněných. Stavba byla nově rekonstruována teprve rok před jejím zřícením v rámci rozsáhlých čínských investic do srbské infrastruktury. Podle prvních zpráv byla zakázka několikanásobně předražená a stavební dozor přehlížel zásadní nedostatky v materiálu.

Smutek se změnil v odpor

Událost se téměř ihned stala symbolem systémového selhání. Heslo „Korupce zabíjí“ se objevilo na transparentech v Bělehradě, Niši i Kragujevaci. Do ulic vyšly desítky tisíc studentů, právníků,

umělců a jiných, kteří obviňovali vládu, že propojení politiky a byznysu ohrožuje životy občanů.

Policie reagovala tvrdě, v Bělehradě použila slzný plyn a v některých případech i střelbu do vzduchu. Policie dokonce přešla i k tak drastickým krokům, jako je zatýkání protestujících. Například proti zatčení studenta Bogdana Jovičice, podezřelého z poškození kanceláří SNS při protivládáních demonstrací, byla sepsaná petice pro jeho propuštění s více než 63 tisíci podpisy. Protesty se neobešly bez incidentů, a to hlavně kvůli extremistickým skupinám, které napadaly demonstranty. Spor se tak rychle proměnil z počátečního odporu proti korupci v souboj dvou vizí

Srbska: demokratické a autoritářské.

Justice pod tlakem

Nespokojenost ještě prohloubilo rozhodnutí soudů. Na svobodu byl propuštěn bývalý ministr dopravy Goran Vesić, který byl obviněn z nesení odpovědnosti za nehodu na železnici. Pro mnohé to by důkaz, že mimo vlády už nelze věřit ani justici.

Zvláštní pozornost vyvolalo navíc i tvrzení, že policie proti demonstrantům použila tzv. zvukové dělo. Vyšetřování se kromě srbských institucí ujala také FBI, ruská FSB a dokonce Evropský soud pro lidská práva. Namísto jasných odpovědí ale přibýly jen otázky o rozsahu a způsobech zásahu.

Politický zlom

Na konci ledna 2025 podal demisi premiér Miloš Vučić, o několik dní později také starosta Nového Sadu. Přestože vláda obviňovala „cizí vlivy“, protestní hnutí sílilo. Velikost hnutí byla nejvíce patrná 15. března 2025, kdy vyšlo do ulic Bělehradu podle odhadů policie 325 tisíc lidí, což z demonstrace dělá tu největší v dějinách Srbska. Pro mnohé pozorovatele to byl okamžik, kdy se rozhodovalo nejen o budoucnosti vlády, ale i o charakteru balkánské demokracie.

Balancování mezi Východem a Západem

Srbská politika už dlouho balancuje mezi snahou o vstup do EU a těsnými vztahy s Moskvou i Pekingem. Bělehrad vítal čínské infrastrukturní investice, zároveň se účastnil ruských vojenských slavností.

Tento dvojí kurz Západ do určité míry toleroval, pravděpodobně

kvůli strachu, že Srbsko v opačném případě zcela připadne Rusku.

Po tragédii ale sílí obavy, že v Srbsku vzniká „gruzínský scénář“, formální demokracie, v praxi autoritářský režim. Mnozí odborníci vyzývají EU, aby konala v domění, že v Srbsku se hraje o samu podstatu demokracie na Balkáně a unie nesmí dopustit, aby se stal domovem dalšího hybridního režimu.

Vyšetřování zasahuje výše

Na začátku srpna 2025 vydal bělehradský nejvyšší soud zatykače na 13 osob, mezi nimi i bývalé ministry Tomislava Momiroviće a Gorana Vošiće. Obvinění čelí podezření, že při rekonstrukci železnice v Novém Sadu způsobili státu škodu v řádu desítek milionů eur.

Do kauzy se zapletly i známé osobnosti mimo politiku. Policie zadržela například strýce basketbalové hvězdy NBA Nikoly Jokiće kvůli podezření z praní špinavých peněz. Případ tím nabyl ještě většího symbolického rozměru. Ukázalo se, že korupční síť zasahuje až do sportovní a kulturní elity.

Evropská odpovědnost

I přes projevení solidarity, kterou vyjádřily studentské

svazy, advokátní komory i poslanci Evropského parlamentu, zůstává většina obyvatel Evropy žalostně málo informovaná. Evropská komise zvažuje podmínit další finanční pomoc Srbsku konkrétními reformami justice a transparentnosti veřejných zakázek. Zároveň ale sílí otázka: dokáže EU dostatečně tlačit na reformy, nebo nechá prostor ruskému a čínskému vlivu?

Nový začátek, nebo promarněná šance?

Srbsko dnes stojí před zásadní volbou. Protesty už dávno nejsou jen reakcí na zřícenou střechu. Jde o širší boj za právní stát, nezávislou justici a skutečnou demokracii. Budoucnost závisí na vytrvalosti občanské společnosti i na ochotě Evropy Srbsku a jejím občanům pomoci. Pokud EU nebude jednat, může se heslo „Korupce zabíjí“ stát jen hořkou vzpomínkou. Pokud ale občané a evropské instituce obstojí, může se listopadová tragédie stát začátkem nové kapitoly srbských dějin.

Pro českého čtenáře má tento případ jasné poselství: selhání institucí, korupce a přehlížení bezpečnostních standardů mohou zasáhnout kterýkoli evropský stát. Stabílní demokracie není samozřejmost, a proto je důležité aktivně se účastnit politického života, ať už jde o protestní hnutí nebo obyčejné volby.

ROZHOVOR S MINISTREM ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ JANEM LIPAVSKÝM

Jak a proč jste se rozhodl, že se z IT přesunete do politiky?

Mě vždycky bavila politika. Vlastně to zní hrozně, ale od dětství jsem sledoval zprávy, a tak si vytvářel povědomí, a po gymplu jsem šel studovat Mezinárodní vztahy na Univerzitu Karlovu, na Institut mezinárodních studií, což je vlastně obor, který je kombinací historie 19. a 20. století. Jsou tam přesahy do politologie, sociologie, ekonomie, komplexní dívání se na Evropu, postsovětský prostor a Severní Ameriku, takže i tam se můj zájem o politiku vždycky projevoval a během vysokoškolských studií mě nasála komerční sféra, takže jsem dělal v marketingu, v reklamní agentuře, hodně jsem řešil digitální záležitosti, pak jsem pracoval ve firmě, která řeší bankovnictví, ale to neznamená, že by mě politika nebavila. Takže když jsem pak byl zvolen do Poslanecké sněmovny, tak jsem se jí začal věnovat naplno.

Do té doby jsem se 10 let věnoval práci v byznysu, to mě také bavilo a určitě mi to dalo spoustu zkušeností.

Jaké vlastnosti a vzdělání by podle vašeho názoru měl mít každý správný diplomat?

Podle mě diplomat musí být trpělivý, musí být kreativní a umět vymyslet správné řešení pro úkol, který mu byl svěřen. Někdy to znamená, že se setkává s lidmi, využívá své kontakty, někdy musí umět třeba ostré naformulovat své pozice.

Výsledkem diplomacie často bývá, že se něco nestane, že se něčemu zabrání a ten výsledek třeba není ani vidět, takže to je určitě jedna sada vlastností. Diplomát určitě musí být

pracovitý, aby byl dobře připraven, aby měl informace. Také by měl znát jazyky.

Domníváte se, že by se mladí lidé měli zajímat o zahraniční politiku? Případně jakými způsoby?

Já myslím, že se zajímají. Myslím, že kdo se dívá okolo sebe, tak se o zahraniční politiku zajímá. Možná ne prvoplánově, ale třeba skrz ta témata, která dnes mladé lidi můžou zajímat, ať už je to otázka životního prostředí, práva zvířat nebo třeba lidská práva, tak to nevyhnutelně vede i k zájmu o zahraniční věci, anebo třeba bezpečnosti, která dneska v Evropě je pod útokem Ruské federace a agresivního putinovského režimu. A jsou lidé, kteří se možná o svět okolo sebe tolik nezajímají, mají své koníčky, mají své zájmy, tak těm je dobré vysvětlit, že by se zajímat měli.

Že svět, ve kterém dnes žijeme, naše životní úroveň, že není samozřejmostí, že se může proměnit, že do určité míry i ten náš způsob života je konfrontován právě třeba ze strany Ruska. A pak je jednoduché se podívat, jak se žije v Rusku, jak se žije u nás. Myslím, že každý se trochu začne zajímat o zahraniční dění.

Má smysl udržovat diplomatické vztahy se zeměmi, které nevyznávají demokratické hodnoty?

Určitě ano. Diplomatické vztahy nejsou vyjádřením toho, že s danou zemí souhlasíme nebo že se s ní ztotožňujeme. Diplomatické vztahy znamenají, že oficiálně uznáváme svoji existenci jako státu. Diplomatické vztahy znamenají, že ty státy mezi sebou mají

nastavený způsob komunikace pro řešení třeba krizových momentů. Takže ano, na jednu stranu nemáme dobré vztahy s Ruskem, ale chceme udržovat diplomatické vztahy s Ruskou federací, a to platí pro celou řadu dalších zemí, kde se neshodneme s tím, co se tam odehrává, jakou politiku ty země zastávají, ale přesto ty vztahy udržujeme.

Dá se v mezinárodní politice tvořit kompromisy? A jakým způsobem?

Jasně, mezinárodní politika je plná kompromisů. Záleží, jaká otázka se řeší. Jestli to je regulace, která třeba směřuje na boj proti globálnímu oteplování, tam je potřeba najít shodu, na které se bude schopna domluvit většina zemí na světě, jako Pařížská dohoda, nebo jestli se bavíme o nějaké otázce v Evropské unii, kde hledáme shodu všech členských států, anebo jestli je to otázka třeba česko-polských vztahů, kde také hledáme řešení na některé problematické body, jako třeba důl Turów. Dnes máme třeba režim pro výběr informací, nebo pro různá opatření, která zlepšují život lidí v daném místě, ale veškeré vztahy jsou vlastně o kompromisu. To platí i v politice domácích, málokdy jedna strana na 100 % prosadí to, co ona chce.

Z jakých podmínek před vytvářením kompromisu vy jako ministr zahraničí opravdu nemůžete slevit?

Já bych to spíše vztáhl třeba na otázku Ukrajiny, kde můžeme vidět, že ukrajinská strana nechce slevit z ruského požadavku, aby se změnila ukrajinské hranice. Formálně, my vidíme, že Krym je okupovaný ruskou armádou, že území na východě Ukrajiny jsou pod okupací ruské armády. Rusko si je formálně přičlenilo do svých hranic, ale aby se nám nestalo to, co se stalo v Československu v roce 1938, kdy nám západní mocnosti nadiktovaly, že máme podstoupit území Německu, a potom to vedlo k rozpoutání druhé světové války.

Kdyby dotlačili Ukrajinu k tomu, aby ona podstoupila formálně své území de iure, tak by to mohlo působit velmi pozitivně ve prospěch Ruska, kterému to zachutná, potom bude třeba chtít pokračovat dál v té území expanzi. Takže mně přijde naprosto správné, že Ukrajinci nechtějí slevit z tohoto požadavku, že nechtějí udělat tzv. kompromis ohledně své územní celistvosti, ohledně své suverenity, ale to neznamená, že nejsou připraveni k jiným kompromisům.

Takže vždy záleží na tom, jaký zájem je hájen, ale třeba zájem státnosti a územní celistvosti je jeden z těch, kde by opravdu ministr zahraničních věcí neměl přijít ke kompromisu.

21. století je plné hybridních a kybernetických válek. Je třeba se obávat o naši budoucnost?

Já se budoucnosti neobávám. Já jsem obecně pozitivně laděný člověk a vždy vidím sklenici poloplnou. Ale to, že se něčeho nebojím, ještě neznamená, že si nedám pozor, a v dnešní době jsme pod útokem různých kybernetických šmejdů, kteří nejenom, že se nás snaží krmit třeba falešnými informacemi, ale také se z nás snaží například vylákat informace nebo nás obrát o peníze. Takže to je kybernetická kriminalita.

Také můžeme vidět, že Rusko páchá různé sabotáže v dnešním světě. V Polsku stáli za spálením obchodního domu, u nás se pokusili spálit autobus. Ne kvůli tomu, že by nám chtěli zničit autobus, ale aby vyvolali paniku ve veřejnosti. Opět naše rozhodnutí, porozumění a schopnost bránit se takovým útokům povede k tomu, že ten útok nebude efektivní. Takže to je doména kybernetická, to je doména různých sabotáží, nebo špiónáže.

Pokud bude silná naše společnost, tak tyto věci Rusku nebo nějakému jinému aktérovi prostě nebudou fungovat. Takže je dobře být ostražitý, zajímat se o svět okolo, ale nenechat se těmi věcmi rozhodit, a aktualizovat si počítač a mobil.

Co Vy osobně vnímáte jako největší hrozbu v této době pro hodnoty západní demokracie?

Velký problém je informační chaos na sociálních sítích, kde všichni komunikují se všemi a lidé se uzavírají do bublin, kde se přesvědčují o vlastní pravdě. Zároveň do toho vstupují různé pokusy o manipulaci těchto sítí, kdy si různí nekalí aktéři zaplatí boty, kteří potom vytahují obsah, který by jinak normálně zapadl, ale já věřím, že třeba i díky Evropské unii nacházíme docela dobré recepty na to, jak digitální prostředí zkrotit, abychom ale zároveň zachovali svobodu slova, což je určitě velice silná hodnota, kterou bychom měli dokázat chránit. Nežijeme v dobré době, žijeme v době, kdy se mezinárodní řád, který byl do velké míry stabilní po druhé světové válce, rozkládá, žijeme v době, kdy se zvyšuje počet různých válek a my musíme umět tento náš způsob života ubránit.

Jaké to jsou třeba způsoby?

Evropská unie má teď DSA, Digital Service Act, což je norma, která zajišťuje, aby spotřebitel na té platformě nebyl podváděn. Můžete narazit právě na různé falešné výzvy k investicím do nějakých produktů, k výzvám o zaslání finančních prostředků nebo zadání platební karty.

Takové výzvy dost často využívají třeba umělé inteligence, kdy se falšují bud' známé osobnosti, což při umělé inteligenci dneska už není problém vygenerovat falešný hlas někoho, ke komu máte dlouhé záznamy o tom, jak mluví. A to jsou vlastně podvody. Je potřeba věci nazývat pravými jmény, to jsou podvody.

Může to být šíření nelegálního teroristického obsahu nebo citlivého obsahu, například dětská pornografie, nebo víme, že takové věci můžou být zneužívány i proti jednotlivcům, když se někdo chce někomu pomstít.

Jak moc je česká pomoc Ukrajině dlouhodobě udržitelná, at' už se jedná o pomoc humanitární nebo vojenskou?

Já věřím, že je udržitelná a je důležitá a dělá to rozdíl mezi tím, jestli se Ukrajině daří, nebo ne. Já vím, že pro část společnosti zbraně nejsou nic sympatického, ale bohužel, zbraněmi je vedena válka a díky zbraním se Ukrajina dokáže bránit proti ruským útokům. Je to česká munice, která mimo jiné dokázala zvrátit poměr v dělostřelecké munici na frontě, takže vlastně dneska se Ukrajinci Rusům v tomto ohledu vyrovnají a jsou tu další věci, které tam dodáváme. A ta humanitární pomoc a rozvojová pomoc je strašně důležitá. Morálně je to správné, ale je to i v našem zájmu.

Jak z vašeho pohledu ovlivnila změna americké administrativy celosvětové politické dění?

Nástup Donalda Trumpa, a on především respektuje sílu, je to takový tvrdý chlapík, myslí si, že je potřeba hodně proměnit Ameriku, což je věc, do které my z Evropy asi Američanům nemůžeme moc mluvit. To je jejich záležitost, jak oni si upraví věci. Třeba se nám to nemusí líbit, může se nám to líbit, ale vlastně to ani nedokážeme ovlivnit.

Zároveň musíme Američanům trpělivě vysvětlovat, že je výhodné, že spolu obchodujeme, protože třetina veškerého obchodu na světě je mezi Amerikou a Evropou, když to hodně zjednoduším. Já jsem zastánce spíš takových svobodných ekonomických teorií, jako třeba ta o volném obchodu, takže vysoká cla nejsou něco, co by mi vyhovovalo. Myslím si, že je lepší, aby se každý rozvíjel v tom, v čem je nejlepší.

Amerika už nechce hrát toho světového policistu, tak jak jsme na to právě byli posledních osmdesát let zvyklí, což bude pro Evropu znamenat, že se musíme o naši bezpečnost postarat sami. O naši bezpečnost se musíme postarat tím, že budeme mít kvalitní a silnou armádu, což znamená, že na to musíme dát peníze. Proto ze dvou procent výdajů našeho HDP jdeme ke třem, a dělá to většina zemí v Evropě.

Jaký velký vliv má USA ve válce Ruska s Ukrajinou, co to znamená pro Evropskou unii?

Má velký vliv, protože Spojené státy dodávají důležité zbraně Ukrajině, zároveň dodávají informace a jsou také důležité z hlediska sankcí, které jsme uvalili na Rusko, aby ruská ekonomika nemohla tak dobře podporovat ruskou armádu a její útočné operace. O to nechceme přijít. To znamená, že musíme s Amerikou citlivě jednat, co se děje, aby Američané svůj ústup z Evropy s námi koordinovali, dělali ho postupně.

My jsme dostali šance třeba nahrazovat ty jejich vstupy a zároveň si myslím, že Spojené státy nechtějí být vnímány ve vztahu Rusko-Amerika jako ten slabší. Takže můžeme být svědky ještě zajímavého vývoje.

Česká republika má vztahy například s Kambodžou, velice chudou a vzdálenou zemí, proč jsou i tyto vztahy důležité?

V Kambodže se věnujeme rozvojovým projektům a lidskoprávním projektům. Region Pacifiku obecně se teď velmi rychle rozvíjí a vztahy se zeměmi se budují na desítky let. To není o tom, že by se zítra domluvil nějaký byznys, který by

vydělal strašně moc peněz, ale když v té zemi je naše diplomatická přítomnost, máme navázané kontakty, děláme tam třeba nějaké menší projekty, tak ne vždycky třeba Kambodža bude chudou zemí.

Každá země pracuje na svém rozvoji a pak se najedou otvírají velmi zajímavé příležitosti. Takže má smysl být i v zemích jako Kambodža.

Musí být diplomatické vztahy vždy přínosné pro obě strany nebo stačí prospěch jedné země a neutralita druhé?

Záleží, jak si definujete ten prospěch. Diplomatické vztahy nebo vztahy mezi zeměmi můžou být různě intenzivní. Na světě máme dvě stě zemí, rozhodně Česko nemá intenzivní vztahy se všemi zeměmi na světě. V některých zemích nemáme ani ambasádu, nemáme tam úřady, pokrýváme to z jiných zemí. Jsou země, se kterými máme extrémně intenzivní vztahy. Naše okolní země, evropské země, Spojené státy, Jižní Korea, Japonsko například. Pak jsou země, se kterými udržujeme vztahy v takovém neutrálním režimu, ale může se stát, že do té země přicestuje český turista, něco se mu stane, bude potřebovat

pomoc, naši diplomaté s tím mohou pomoci.

Máme různé smlouvy o investicích, když chceme rozvíjet například byznysové vztahy, aby třeba podnikatelé měli dobré právní prostředí. Takže určitě nám nevadí, když máme neutrální vztahy a ta druhá strana z toho třeba může těžit o něco více, protože třeba udělají dobrou investici, ale ty vztahy se musí budovat na desítky let. To jsou dlouhodobé vztahy, takže určitě nevadí, když máme řekněme méně intenzivní vztahy s některými zeměmi a může se to podobně dělat podle vývoje.

Co považujete za svou největší pracovní výzvu, se kterou jste se během své funkce ministra zahraničí setkal?

Asi dostat více žen do diplomacie a na vyšší pozice, takže s tím se potýkám pravidelně, někde se mi to podařilo, někde mě to ještě čeká. Snažíme se třeba motivovat tím, že ukazujeme příklady úspěšných žen v diplomacii, děláme odborné debaty. Mně se podařilo dobře obsadit vedení ministerstva.

U těch velvyslankyň to jde pomaleji, ale zase já jsem zastánce toho, že se nesmí dělat kompromisy ve kvalitě, takže je potřeba, aby ty kariéry k tomu směřovaly. Takže myslím, že jsme na dobré cestě.

Lucie Filipová

VOLBY NEJSOU NESMYSL

Mladí nechodí k volbám. To je fakt. A kdo by se jim divil? Není snad čas stráven mnohem kvalitněji při pečlivém studiu? Ta mládež se tolik učí, tak usilovně listuje knihami, opakuje vzorce a latinské názvosloví, že si sotva vzpomene na věc tak marginální jako jsou volby. Nebýt možnosti uvolnění u sociálních sítí a seriálů určitě by se z té pracovní mánie zbláznila.

Chtělo by to na studenty apelovat, aby trávili více času nesmysly. Takový nesmysl to je věc velmi užitečná. Člověk díky němu například vymění spánek za videa se štěňátky, lidskou společnost za společnost virtuální nebo nahradí procházku v přírodě návštěvou drahého butiků. Skrže nesmyslně strávený čas, si jeden náramně odpočine, nemusí totiž vůbec myslet. Ideální pro přetížené jedince, přímo dokonalé pro studenty. Ti jsou nuceni přemýšlet přes čas a nejsou za to ani placeni.

Takové volby se mezi nesmysly neřadí. Člověk o nich musí až přehnaně přemýšlet a vyzdvihovat je mezi studenstvem by proto bylo zbytečné. Raději ať si odpočine a čas šetří pro věci nesmyslné. Volby tak zůstanou ryze záležitostí generace vespole. Jak by se vůbec chtěli čerstvě plnoletí rozhodovat? Nejsou tak zběhlý životem, sotva jim někdo utřel nudli u nosu. V budoucnu, až zestárnou, necht' si předělají vše po svém – teď tu o ně ovšem nejde.

Politika je obecně složitá branže. Takových nudných šedých kostýmů, takových dlouhých proslovů, dodatků a zákonů. Nic pro mladé. Ne, ne, jen ať zůstanou hezky doma v teple, ještě by se mohli cestou k volební urně nasytnout.

Domluvme mladým, ať k volbám nechodí. Je to v rámci zachování jejich vlastního zdraví, ale i zdraví společnosti. Rozhodnou-li se totiž noví voliči svůj hlas využít, hrozí, že by i nakonec mohli něco změnit.

Ela Nohejlová

KULTURNÍ OKÉNKO

David Lynch – Up in Flames

- DOX Centrum současného umění
- Do 8/2 2026

Ponořte se do děl slavného amerického umělce Davida Lynche. Od konce 60. let až do současnosti, výstava představí jeho výtvarnou tvorbu, kresby, fotografie, a také krátké experimentální filmy.

Anna-Eva Berman & Hans Hartung: A nic nás nerozdělí

- Kunsthalle Praha
- Do 13/10 2025

Poznejte jeden z nejvýjimečnějších a tiše radikálních uměleckých párů 20. století. Více než 300 děl včetně významných maleb, fotografií, artefaktů, inspirované přírodou, končinách vesmíru a jazyku hudby.

130 let Holešovické tržnice

- Holešovická tržnice, Praha 7

Bývalý areál královských jatek slaví 130 let, s tím přichází i několik neopakovatelných akcí, jako je třeba výstava Situace tří těles (světelné a objektové instalace trojice umělců) a další festivaly nebo charitativní akce.

Designblok 2025

- Pražský hrad, UMPRUM, Výstaviště, Galerie Rudolfinum
- 8–12/10 2025

Tématem 27. ročníku festivalu užitého umění Designblok je Odvaha! Můžete se těšit na interiérový design, nábytek, kurátorované expozice, studentské projekty a také různé přednášky a diskuze.

Tip na divadelní představení - 294 statečných

- Nejbližší volná představení jsou: 20/10, 5/11, 15/11 2025 od 19:00

Nedávno jsem byla na divadelním představení 294 statečných v Divadle pod Palmovkou. Pojednává o operaci Anthropoid, avšak nezaměřuje se na Gabčíka a Kubiše, ale na prosté lidi, kteří jim na pozadí celé operace pomáhali a riskovali tím vlastní život. Inscenaci se líne odvaha, silná rodinná pouta a přátelství, která ovšem jdou ruku v ruce se strachem a zradou. To vše podtrhuje černý a místy nekorektní humor, který však vážné téma nijak neshazuje, jen dodává na jeho naléhavosti.

Celá inscenace je vizuálně velmi originálně zpracovaná. Má prvky akčního filmu nebo arkádových počítačových her, s popkulturními narážkami a prvky židovských legend. Jako třešnička na dortu jsou sprosté kosočtverce místo hákových křížů.

Představení získalo několik ocenění, včetně Ceny divadelních kritiků za Poprvé uvedenou českou hru v roce 2020, a mnoho dalších.

ČASY SE MĚNÍ, POJĎTE VOLIT

Milí čtenáři,

právě jste dočetli druhé číslo časopisu Not So Yellow. Jaký je to paradox, apolitický (tak určitě) časopis vydává číslo zaměřené na volby. V redakci ale cítíme potřebu se tomuto tématu věnovat. Not So Yellow vám neříká, že máte volit jednoho z našich hostů, říká, ať jdete volit a nabádá k aktivnímu občanskému životu. Když jsme se mohli pana Rakušana zeptat, jestli koupil policii nové kalhoty, proč byste nemohli konfrontovat politiky vy? Apolitičnost se rozumí jako lhostejnost k politice, stranění se politického dění. Každý chce být nějaký, ale doufáme, že studenti Gymnázia Jana Palacha lhostejní být nechtějí. Nebo jak v čem, že? Volební účast ve studentských volbách na GJP dosáhla slabých 60 %. Pan Kubiček tuto překerní situaci přesně popisuje na Instagramu GJP: "Slabota, pak to má v té zemi nějak vypadat." Investigativní oddělení NSY ale odhalilo důvod. Čtvrtáci unavení životem nezvládli zdolat výškové metry až do čtvrtého patra. Nemusíme se ale bát, že se tato situace bude opakovat i ve volbách do Poslanecké sněmovny, volební místnosti totiž podle zákona musí být v přízemí, nebo musí být voličům poskytnut výtah či plošina. Zpráva tedy zní, jed'te k volbám, můžete se tam na rozdíl od GJP projet výtahem a volte moudře, zaměřte se na ekonomické plány stran, jejich vize daňového systému se totiž podepíše na výši vašeho školného. \$\$\$

Děkujeme, že jste dočetli až sem.

S přáním moudré volby pro zletilé studenty, a těm nezletilým přejeme, aby se příště narodili dřív. Chodit k volbám je totiž mnohem víc cool než nezletilý s alkoholem v ruce. Řekněte ne alkoholu a ano školnímu časopisu.

Vaše redakce Not So Yellow

Vydání II.

Tým redakce Not So Yellow:

Magdalena Snítílová, Anna Marie Kyšová, Daniela Nambancová, Lucie Filipová, Sofie Maxová, Viktorie Veselovská, Alexandra Broidlová, Markéta Morávková, Ela Nohejlová a Tomáš Hechter

Pod vedením Mgr. Jakuba Cvrčka

**NOT SO
YELLOW**

2025